V NARTOWSKI.

DYETA W ZAPALENIU NEREK.

KRAKÓW
Nakładem Autora.
1921.

DR MIECZYSŁAW NARTOWSKI.

DYETA W ZAPALENIU NEREK.

KRAKÓW
Nakładem Autora.
1921.

ZAPALENIE NEREK, zwane także chorobą Brighta, jest c i ę ż k ą chorobą organiczną. Występuje niezależnie od wieku, po silnych stłuczeniach, ranach i kamieniach, po zaziębieniu, nadużywaniu alkoholu. Często towarzyszy ciąży, grużlicy, szkarlatynie, chorobom serca, skóry, kile, zimnicy, po zewnętrznem albo wewnętrznem zatruciu olejkiem terpentynowym, kwasie salicylowym, siarkowym, solnym, fosforze, arszenie i ołowiu.

Jest zawsze chorobą długo trwającą, wymaga wielkiej troskliwości ze strony lekarza a dbałości ze strony chorego, które mogą nietylko przedłużyć życie chorego, ale bardzo często zupełnie wyleczyć.

OBJAWY. Głównymi objawami zapalenia nerek są: zmniejszona ilość moczu, zawiera białko, często krew. Chorobie towarzyszy puchlina. Najpierw pojawiają się obrzęk na twarzy, głównie powiekach, potem na kończynach. Skóra sucha, świędzi, bladość twarzy, silne osłabienie przy najmniejszych wysiłkach, któ-

rego powodem osłabienie czynności serca, wikłającego się często z zapaleniem osierdzia lub wsierdzia. Z czasem występują zaburzenia w trawieniu i oddechaniu, doprowadzające do znacznej duszności; zaburzenia w wzroku i w słuchu, wreszcie ze stony układu nerwowego.

Leczenie zapalenia nerek, musi pozostać w zupełności w ręku lekarza. Jest ono nie tylko zapobiegawczem, ale przyczynowem i objawowem. A że główną i najważniejszą zasadą leczenia jest tutaj „nie drażnić" a równocześnie chorego dobrze odżywiać, na przebieg choroby stanowczo wpływa

DYETA, która z całą scisłością przez chorego zachowaną być musi i wedle wskazówek lekarza przeprowadzoną. Najważniejszem w niej jest mleko*), którego skład chemiczny, pod każdym względem jest najidealniejszym na pożywienie dla chorych, przy każdej postaci zapalenia nerek.

Niestety! Gdy choroba się przeciąga do kilku miesięcy, siły chorego podupadają znacznie, lub występuje do mleka odraza, konieczny jest wybór takich potraw i napoi, które organizm mogą należycie odżywić, nerek nie drażnić i leczenie środkami farmaceutycznymi wspierać. Dlatego pożywienie mięszane obok mleka jest koniecznem, by choremu pożywienie urozmaicić.

Mleko naeży pić bardzo powoli, po łyku lub podawać choremu co godzinę od 2 do 3 łyżek. Kuracyę mleczną

---

*) Dr M. Nartowski. KURACYA MLECZNA. Podgórze 1907.

poczyna się od pół litra dziennie, postępując o 1/4 litra codziennie tak, by dojść do 3 litrów na dzień.

 Pierwszego dnia brać o godzinie 8 rano, 12 w południe, 4 po południu i 8 wieczorem po jednej szklance. W następnych dniach, każdą porcyę powiększać o 1/2 szklanki dotąd, dopóki nie dojdzie się 3 litrów na dobę, poczem przez czas wskazany przez lekarza przy tej ilości pozostać. Po kilku tygodniach, zależnie od stanu choroby, należy dzienne porcye w ten sam sposób zmniejszać, względnie przejść do mięszanej dyety mlecznej.

Do kuracyi mlecznej należy używać mleka przegotowanego, niezbieranego. Nadaje się do niej zarówno mleko krowie jak owcy lub kozy. Obok mleka można spożywać świeży biały ser z mlekiem, czerstwy chleb biały z świeżem, niesolonem masłem. Natomiast **nie wolno spożywać żadnych potraw korzennych, kwasów, soli i ostrych a tłustych sosów, jedynie sos migdałowy, śmietankowy lub waniliowy.**

Zupy pojedyncze z cukrem bez soli na wodzie przygotowane, zupy owocowe i ziemniaczane, kleiki z kaszki owsianej, ryżu, mąki, jęczmienia, białego chleba - bez przypraw z ostrych korzeni, soli, pieprzu lub cynamonu. *Sosy* owsiane i ryżowe*).

Jaja są pożyteczne przy utracie sił, albowiem mimo doprowadzenia dużych ilości białka kurzego do żołądka, nie zwiększa się wydzielanie białka w moczu.

Potrawy stałe. Purée ziemniaczane, ryż, grysik, krupki, suche bułki i biały chleb lub mondaminowy, galaretki owocowe, miód i sucharki, leguminy lekko strawne, z obfitą ilością masła

---

*) Dr M. Nartowski. Jakie potrawy i napoje podawać choremu? W. II. K 1921.

przygotowane.

Owoce gotowane lub pieczone, maliny, poziomki.

Napoje. Sok z winogron, woda gotowana w miernych ilościach, kwasy winne, owocowe i cytrynowe.

Nie wolno używać ani potraw ani napoi takich, które bezpożytecznie podrażniają czynność serca. Nie wolno więc używać żadnych napoi alkoholowych, kawy, herbaty.

*

* *

Obok lekarstw i leczenia dyetetycznego, zachować należy bezwzględny spokój, nie męczyć ciała nadmiernym ruchem i unikać wszelkich wzruszeń, które zawsze stan pogarszają a często są powodem nagłego zapadu, zmniejszenia ilości moczu i silnych obrzęków, których usunięcie staje się często niemożliwem.

Staranna o p i e k a, odpowiedne chorobie pokarmy, spokój umysłowy i m i e r n e tylko ruchy, są niekiedy wystarczające do usunięcia białka z moczu i obrzęków. A wtedy chory powinien już z podwójną troskliwością wypełniać wszelkie wskazówki lekarza, bo choroba to powracająca, a za każdym powrotem gorsza.

SPIS PRAC DRA MIECZYSŁAWA NARTOWSKIEGO OGŁOSZONYCH DRUKIEM

1. Wykłady neuropatologii i psychiatryi w Berlinie. Przegląd lekarski Nr. 15 i 16. 1897. 2. Przyczynek do etiologii porażeń mózgowych u dzieci. Przegląd lekarski 1897. 3. Dwa przypadki Asthma uterinum. Gazeta lekarska 1898. 4. Ein Beitrag zur Kenntniss der Bernhardtschen Sensibilitätsstörung. Neurolog. Centralblatt 1898 5. Ein Fall von Arthroneuralgie. Wien med. Wochenschrift 1899. 6. Choroba Thomsena. Dilatatio ventriculi cum gastritide acida. Wyleczenie. Pamiętnik jubileuszowy Prof Dra E Korczyńskiego 1900. 7. Gangraena angiosclerotica — na tle kiłowem. Współrzędne zmiany w nerwach. Przypadek kazuistyczny. Z kliniki Prof. Dra E. Korczyńskiego. Przegląd lekarski 1900 8. Działanie lecznicze światła elektrycznego w różnych stanach patologicznych a głównie w chorobach układu nerwowego Przegląd lekarski 1900. 9. Fizyologiczne i lecznicze działanie promieni światła słonecznego i elektrycznego. Nowiny lekarskie 1900. 10. Zaduma Melancholia. Kraków 1900. 11. Promienie Röntgena i ich zastosowanie do celów rozpoznawczych i leczniczych. Kraków 1900. 12. Wpływ jadów błoniczych na komórki nerwowe, zmiany i regeneracya tychże pod wpływem surowicy przeciwbłoniczej. Gazeta lekarska 1900. 13. Dr. Nartowski und Dr Bielschowsky Experimentelle Untersuchungen über die Wirkung des Diphteriegiftes auf das Nervensystem. Neurolog. Centralblatt 1900 14 Elektrodiagnostyka i Elektroterapia, dla użytku uczniów i lekarzy. Kraków 1901. 15. Zakłady lecznicze dla umysłowo chorych w oświetleniu najnowszych zdobyczy naukowych Kraków 1902. 16. O potrzebie znajomości ważniejszych objawów chorób nerwowych u uczącej się młodzieży. Kraków 1902 17 Kąpiele domowe. Kraków 1902 18. Światło i jego działanie lecznicze. Kraków 1903 19. Nerwowość, jej źródła i następstwa. Kraków 1904 20. Stowarzyszenia robotnicze, ich cel, znaczenie i organizacya. Kraków 1905. 21. Dyeta gorączkowa. Kraków 1905. 22. Kuracya owocowa i wegeteryańska. Kraków 1905. 23. Dyeta w moczówce cukrowej. Kraków 1905. 24. Dyeta przeciwtasiemcowa. Kraków 1905. 25. Hygiena robotnicza. Kraków 1906. 26. Dyeta w żółtaczce Kraków 1906. 27. Kuracya mleczna. Podgórze 1907. 28. Leczenie wzmacniające. Kraków 1907. 29. Dyeta odtłuszczająca. Kraków 1907. 30. Najważniejsze pokarmy i napoje dla chorych. Podgórze 1908. 31. Dyeta sucha. Kraków 1908. 32 Kobieta, jej kwestya, wpływ i znaczenie na polu pracy społecznej. Kraków 1909 33. Pielęgnowanie chorego. Kraków 1911. 34. Jak mają żyć osoby nerwowe? Kraków 1913. 35. Ospa, przyczyny, zapobieganie, leczenie. Kraków 1916 36 Życie w czasie epidemii tyfusu, cholery i czerwonki. Kraków 1916. 37. Jak przygotować i jakie podawać pokarmy i napoje choremu? Kraków 1919. 38. Dyeta w dnie, skazie moczanowej, kamieniach nerkowych i żółciowych, gośćcu, Kraków 1920. 39. Nerwowość, jej źródło i następstwo Wyd. II. Kraków 1920. 40. Jak przygotować i jakie podawać pokarmy i napoje choremu? Wydanie drugie. Kraków 1921. 41. Dyeta w zapaleniu nerek Kraków 1921.